

خطوط روشن رود

سیری در تاریخ و فرهنگ روستای هرانده

www.ketab.ir

سید حسن حسینی هرانده

سید مهدی حسینی (قائم)

سرشناسه	حسینی هرانده ، سيد حسن . حسینی ، سيد مهدی (قائم)
عنوان و نام پدید آورندگان	خطوط روشن رود ، حسینی هرانده ، سيد حسن ، حسینی ، سيد مهدی (قائم)
طراح جلد	سحر حسینی
صفحه آرا و ویراستار	یگانه حسینی
مشخصات نشر	فیروزکوه ، سخن پویان ، چاپ اول ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	۱۶۹ صفحه
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۹۸۱۳۲-۵-۶
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۱۱ - ۱۱۴.
وضعیت فهرست نویسی	فیا
قطع کتاب	وزیری
نوع چاپ	دیجیتال
موضوع	Harandeh (Iran)
موضوع	هرانده
رده بندی کنگره	DSR۲۱۲۷
رده بندی دیویی	۹۵۵/۱۲
شماره کتاب شناسی ملی	۸۴۷۱۸۸۲

انتشارات سخن پویان

فیروزکوه

تلفن: ۰۹۱۲۸۰۹۱۶۸۳-۰۹۲۱۲۹۸۷۵۶۹

پست الکترونیکی: sokhanpouyan@gmail.com

چاپ اول - ۱۴۰۰

جلد ۵۰۰

قیمت: ۱۲۵۰۰۰۰ ریال

سرآغاز سخن

فصل اول

موقعیت جغرافیایی هرانده

نگاهی به تاریخ زندگی درهرانده

فصل دوم

نکته ای درباره ی شجره نامه

فصل سوم

غار بورنیک

روایتی از وجه تسمیه غار بورنیک

چند و چونی درباره نام بورنیک

مشخصات غار بورنیک

امامزاده یحیی

قلعه دیده بانی

پل رضاشاهی

شیرقلعه

غار رضا چک

غار کوچک بورنیک (غار دوم بورنیک)

راه ها و میان راه های کشاورزی

سره ها

قبرستان های قدیمی

خنه سره

پیچور

سلمه جاری

چهار برار

قبرستان مرکزی هرانده

بوستان تفریحی

تصاویری از مجموعه ی تفریحی بوستان

فصل چهارم

توفیق درترازوی روستا

۷۴	تعزیه
۷۴	مجالس تعزیه
۷۶	نگاهی به سیر تاریخی تعزیه و تعزیه خوانان هرانده
۹۶	مراسم
۹۶	عروسی
۹۶	خواستگاری
۹۷	موسیقی عروسی
۹۷	نбат علی سرنازن
۹۸	مراسم پول شندون
۹۸	مراسم انار زدن عروسی
۹۸	هلبه هلبه شو
۹۹	لال انه تیرماه سیزده شو
۱۰۰	زحل ماه را گیرنه
۱۰۰	صبح تیره رو
۱۰۱	دسته روی هراندهی ها به مهاباد ، خنده و لاسم
۱۰۱	هنرمندان
۱۰۱	موسیقی
۱۰۳	موسیقی دستگاهی در هرانده
۱۰۴	اسامی هنرمندان ، هنرجویان و فعالان موسیقی
۱۰۸	قالیبافی
۱۱۳	شرکت غزل بافت هرانده
۱۱۴	شاهکار ۳۵۰ متری
۱۱۷	نگاهی به ورزش هرانده
۱۱۷	تیم های فوتبال میلاد و شاهین
۱۲۳	نگاهی به گویش هرانده
۱۲۵	صد ضرب المثل رایج هرانده
۱۵۰	چند تصویر از فصول هرانده
۱۵۰	بهار
۱۵۰	تابستان
۱۵۰	یک متر و اندی دست پاچگی

« و در آغاز سخن بود و سخن تنها بود و سخن زیبا بود. » این دفتر پر نقش در فصول رنگینش مزین شده است به تاریخ، جغرافیا، شجره مردم، هنر، تعزیه، ورزش، جاذبه های گردشگری و میراث باستانی و همچنین کاوشی نظری در لایه های آثار فکری و فرهنگی هرانده.

مجموعه آداب و رسوم یک جامعه همواره بازگو کننده شیوه زندگی و نوع نگرش به جهان پیرامون است؛ چه، آن چه که از رفتار یک قوم برمی خیزد، بی شک از پشت اندیشه و پندار آن برخاسته است. هم از این رو سیر و تطور در سطور دفتر تاریخ و فرهنگ یک جامعه تفسیری بلیغ از بند بند روزگارانیش برای آیندگان نشان خواهد داد. هرچند که این کوشش ترجمان حد طاقت و توان جویندگان باشد و به قول حافظ:

« تو را چنان که تویی هر نظر کجا بیند

بی قدر دانش خود هر کسی کند ادراک »

در این راستا این پژوهش نگاهی دارد به آغاز سکونت نسل فعلی هرانده و تدوین دفتر آداب و رسوم و رنگ آمیزی فصول زندگی و سطر بندی روزگاران تلخ و شیرین و آن چه که بر آنان گذشته است اعم از شیوه زندگی، ایجاد بناها، اشتغال و آن چه که در دامن پویش و رویش پیشینیان نقش داشته است. و همچنین مستندی است از آن چه که به عنوان جاذبه های طبیعی و گردشگری به همگان معرفی شده است اعم از قلعه ها و قله ها، شکوه کوه ها، درود چشمه ساران و رودها و شگفتی اشکفت ها. می توان اقرار کرد که اولین هنر مردم هرانده که از چند دیار گوناگون از جمله مازندران، ورامین، سمنان و فیروزکوه به یاری هم آمدند و دیار زیبایی های طبیعی را به حسن خلق و مهربانی آذین بسته اند، همین همزیستی و یگانگی بوده است که رد پای آن در صفحه تاریخ آن نقشی عمیق و درخشان یافته است و دست در دست هم پای در آبادانی خطه ای کشیده اند به نام «هرانده».

در ادامه بررسی سیر تکامل این روستا می توان ذوق سرشار مردمی را جستجو کرد که اعتقادات مذهبی شان را با هنر تعزیه در آمیخته اند و از سر تعهد و تأمل این میراث را به یادگار نگه داشته اند و در روح و روان نسل های بعدی دمیده اند و سرگذشت تاریخی این میراث گران بها و عوامل و گردانندگان تعزیه در این دفتر ذکر شده است هرچند پرداختن به آرایه های موسیقایی و دراماتیک و ادبی این آثار گران بها

مجال‌ی جداگانه و کتابی مفصل را می‌طلبد که از اهداف این پژوهش به دور است.

همچنین این پژوهش اشارتی دارد به هنر و صنعت قالیبافی زنان هرانده که قریب به دو دهه تولیدات ارزنده‌ای را به سایر متقاضیان درون مرزی و بیرون مرزی ارائه کرده‌اند و اکنون نیز پای طلب را از دایره همت بیرون نهاده‌اند و به توسیع آن بیش از پیش کوشیده‌اند.

اشاراتی به هنرهای موسیقی، شعر، خوشنویسی، نقاشی نیز از بخش دیگر این جستار است که تامل در آن می‌تواند میزان ذوق فرزندان این دیار زیبایی و مهربانی را به تصویر بکشد. تدوین جداولی از ورزش، شجره نامه همه اقوام کنونی هرانده نیز از بخش‌های دیگری است که تکمیل کننده این کتاب است.

سپاسگزاری:

با سپاس از همه صاحب‌نظران و دوستداران به فرهنگ و تاریخ هرانده که مشفقانه و کریمانه دل به مشاورت نگاران این دفتر داده‌اند و پیش از نشر، غبار نادرستی‌های محتوایی را به آب‌طاف زده‌اند؛ چه آنانی که در آرشیو ذهن و ضمیرشان ناگفته‌هایی داشته‌اند و چه کسانی که در آلبوم خاطراتشان عکسی و سندی به ودیعت نهاده‌اند.

این وجیزه بدون امعان نظر این بزرگواران به غایت کمی انجامید در این جا شایسته می‌دانیم از زحمات شان با ذکر نام نیکوی آنها سپاسگزاری کنیم:

۱. سید شیدالله حسینی که گنجینه‌ای از معلومات و ظرایف زندگی پیشینیان هرانده را به امانت نگاه داشته و از سر ذوقی وصف ناپذیر در اختیار محققان این دفتر نهاده است و بی تردید اگر دانش ارزشمند وی نبود حلقه مفقوده شناخت شجره، تاریخچه تعزیه و عوامل و مجریانش و وجه تسمیه بسیاری از حکایات شفاهی، شناخته نمی‌شد.

۲. سید روح الله حسینی (بخشدار بخش مرکزی) که با حسن نیت و مکارم اخلاق، دشواری‌های این راه پراهمیت و حساس را سهولت بخشیده است و همچنین با نگارش دقیق و خوش سلیقه شجره سیدهای هرانده تشریک مساعی ارزنده‌ای انجام داده است.

۳. سید حسین حسینی (فرزند شیدالله) که با راهنمایی‌هایی گرانقدرش چراغ روندگان را روشن نگاه داشته است.